श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये उत्तरकाण्डे

॥ सप्तमः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

॥ सप्तमः सर्गः ॥

विष्णुना रक्षसां संहारस्तेषां पलायनं च

नारायणगिरिं ते तु गर्जन्तो राक्षसाम्बुदाः।
अर्दयन्तोऽस्त्रवर्षेण वर्षेणेवाद्रिमम्बुदाः॥ 7.7.1 ॥

श्यामावदातस्तैर्विष्णुर्नीलैर्नक्तञ्चरोत्तमैः।
वृतोऽञ्जनगिरीवायं वर्षमाणैः पयोधरैः॥ 7.7.2 ॥

शलभा इव केदारं मशका इव पावकम्।
यथामृतघटं दंशा मकरा इव चार्णवम्॥ 7.7.3 ॥

तथा रक्षोधनुर्मुक्ता वज्रानिलमनोजवाः।
हरिं विशन्ति स्म शरा लोका इव विपर्यये॥ 7.7.4 ॥

स्यन्दनैः स्यन्दनगता गजैश्च गजमूर्धगाः।
अश्वारोहास्तथाश्वैश्च पादाताश्चाम्बरे स्थिताः॥ 7.7.5 ॥

राक्षसेन्द्रा गिरिनिभाः शरैः शक्त्यृष्टितोमरैः।
निरुच्छ्वासं हरिं चक्रुः प्राणायामा इव द्विजम्॥ 7.7.6 ॥

निशाचरैस्ताड्यमानो मीनैरिव महोदधिः।
शार्ङ्गमायम्य दुर्धर्षो राक्षसेभ्योऽसृजच्छरान्॥ 7.7.7 ॥

शरैः पूर्णायतोत्सृष्टैर्वज्रकल्पैर्मनोजवैः।
चिच्छेद विष्णुर्निशितैः शतशोऽथ सहस्रशः॥ **7.7.8** ॥

विद्राव्य शरवर्षेण वर्षं वायुरिवोत्थितम्।
पाञ्चजन्यं महाशङ्खं प्रदध्मौ पुरुषोत्तमः॥ **7.7.9** ॥

सोऽम्बुजो हरिणा ध्मातः सर्वप्राणेन शङ्खराट्।
ररास भीमनिर्ह्लादस्त्रैलोक्यं व्यथयन्निव॥ **7.7.10** ॥

शङ्खराजरवः सोऽथ त्रासयामास राक्षसान्।
मृगराज इवारण्ये समदानिव कुञ्जरान्॥ **7.7.11** ॥

न शेकुरश्वाः संस्थातुं विमदाः कुञ्जराऽभवन्।
स्यन्दनेभ्यश्च्युता वीराः शङ्खरावितदुर्बलाः॥ **7.7.12** ॥

शार्ङ्गचापविनिर्मुक्ता वज्रतुल्याननाः शराः।
विदार्य तानि रक्षांसि सुपुङ्खा विविशुः क्षितिम्॥ **7.7.13** ॥

भिद्यमानाः शरैः सङ्ख्ये नारायणकरच्युतैः।
निपेतू राक्षसा भूमौ शैला वज्रहता इव॥ **7.7.14** ॥

व्रणानि परगात्रेभ्यो विष्णुचक्रकृतानि हि।
असृक् क्षरन्ति धाराभिः स्वर्णधारा इवाचलाः॥ **7.7.15** ॥

शङ्खराजरवश्चापि शार्ङ्गचापरवस्तथा।
राक्षसानां रवांश्चापि ग्रसते वैष्णवो रवः॥ **7.7.16** ॥

तेषां शिरोधरान् धूताञ्छरध्वजधनूंषि च।
रथान् पताकास्तूणीरांश्चिच्छेद स हरिः शरैः॥ **7.7.17** ॥

सूर्यादिव करा घोरा वार्योघा इव सागरात्।
पर्वतादिव नागेन्द्रा धारौघा इव चाम्बुदात्॥ **7.7.18** ॥

तथा शार्ङ्गविनिर्मुक्ताः शरा नारायणेरिताः।
निर्धावन्तीषवस्तूर्णं शतशोऽथ सहस्रशः॥ **7.7.19** ॥

शरभेण यथा सिंहाः सिंहेन द्विरदा यथा।
द्विरदेन यथा व्याघ्रा व्याघ्रेण द्वीपिनो यथा॥ **7.7.20** ॥

द्वीपिनेव यथा श्वानः शुना मार्जारको यथा।
मार्जारेण यथा सर्पाः सर्पेण च यथाखवः॥ **7.7.21** ॥

तथा ते राक्षसाः सर्वे विष्णुना प्रभविष्णुना।
द्रवन्ति द्राविताश्चान्ये शायिताश्च महीतले॥ **7.7.22** ॥

राक्षसानां सहस्राणि निहत्य मधुसूदनः।
वारिजं पूरयामास तोयदं सुरराडिव॥ **7.7.23** ॥

नारायणशरत्रस्तं शङ्खनादसुविह्वलम्।
ययौ लङ्कामभिमुखं प्रभग्नं राक्षसं बलम्॥ **7.7.24** ॥

प्रभग्ने राक्षसबले नारायणशराहते।
सुमाली शरवर्षेण निववार रणे हरिम्॥ **7.7.25** ॥

स तु तं छादयामास नीहार इव भास्करम्।
राक्षसाः सत्त्वसम्पन्नाः पुनर्धैर्यं समादधुः॥ **7.7.26** ॥

अथ सोऽभ्यपतद् रोषाद् राक्षसो बलदर्पितः।
महानादं प्रकुर्वाणो राक्षसाञ्जीवयन्निव॥ **7.7.27** ॥

उत्क्षिप्य लम्बाभरणं धुन्वन् करमिव द्विपः।
ररास राक्षसो हर्षात् सतडित्तोयदो यथा॥ **7.7.28** ॥

सुमालेर्नर्दतस्तस्य शिरो ज्वलितकुण्डलम्।
चिच्छेद यन्तुरश्वाश्च भ्रान्तास्तस्य तु रक्षसः॥ **7.7.29** ॥

तैरश्वैर्भ्राम्यते भ्रान्तैः सुमाली राक्षसेश्वरः।
इन्द्रियाश्वैः परिभ्रान्तैर्धृतिहीनो यथा नरः॥ **7.7.30** ॥

ततो विष्णुं महाबाहुं प्रपतन्तं रणाजिरे।
हृते सुमालेरश्वैश्च रथे विष्णुरथं प्रति॥ **7.7.31** ॥

माली चाभ्यद्रवद् युक्तः प्रगृह्य सशरं धनुः।
मालेर्धनुश्च्युता बाणाः कार्तस्वरविभूषिताः॥ **7.7.32** ॥

विविशुर्हरिमासाद्य क्रौञ्चं पत्ररथा इव।
अर्द्यमानः शरैः सोऽथ मालिमुक्तैः सहस्रशः॥ **7.7.33** ॥

चुक्षुभे न रणे विष्णुर्जितेन्द्रिय इवाधिभिः।
अथ मौर्वीस्वनं श्रुत्वा भगवान् भूतभावनः॥ **7.7.34** ॥

मालिनं प्रति बाणौघान् ससर्जासिगदाधरः।
ते मालिदेहमासाद्य वज्रविद्युत्प्रभाः शराः॥ **7.7.35** ॥

पिबन्ति रुधिरं तस्य नागा इव सुधारसम्।
मालिनं विमुखं कृत्वा शङ्खचक्रगदाधरः॥ **7.7.36** ॥

मालिमौलिं ध्वजं चापं वाजिनश्चाप्यपातयत्।
विरथस्तु गदां गृह्य माली नक्तञ्चरोत्तमः॥ **7.7.37** ॥

आपुप्लवे गदापाणिर्गिर्यग्रादिव केसरी।
गदया गरुडेशानमीशानमिव चान्तकः॥ **7.7.38** ॥

ललाटदेशेऽभ्यहनद् वज्रेणेन्द्रो यथाचलम्।
गदयाभिहतस्तेन मालिना गरुडो भृशम्॥ **7.7.39** ॥

रणात् पराङ्मुखं देवं कृतवान् वेदनातुरः।
पराङ्मुखे कृते देवे मालिना गरुडेन वै॥ **7.7.40** ॥

उदतिष्ठन्महाशब्दो रक्षसामभिनर्दताम्।
रक्षसां रुवतां रावं श्रुत्वा हरिहयानुजः॥ **7.7.41** ॥

तिर्यगास्थाय सङ्क्रुद्धः पक्षीशे भगवान् हरिः।
पराङ्मुखोऽप्युत्ससर्ज मालेश्चक्रं जिघांसया॥ **7.7.42** ॥

तत् सूर्यमण्डलाभासं स्वभासा भासयन् नभः।
कालचक्रनिभं चक्रं मालेः शीर्षमपातयत्॥ **7.7.43** ॥

तच्छिरो राक्षसेन्द्रस्य चक्रोत्कृत्तं विभीषणम्।
पपात रुधिरोद्गारि पुरा राहुशिरो यथा॥ **7.7.44** ॥

ततः सुरैः सम्प्रहृष्टैः सर्वप्राणसमीरितः।
सिंहनादरवो मुक्तः साधु देवेतिवादिभिः॥ **7.7.45** ॥

मालिनं निहतं दृष्ट्वा सुमाली माल्यवानपि।
सबलौ शोकसन्तप्तौ लङ्कामेव प्रधावितौ॥ **7.7.46** ॥

गरुडस्तु समाश्वस्तः सन्निवृत्य यथा पुरा।
राक्षसान् द्रावयामास पक्षवातेन कोपितः॥ **7.7.47** ॥

चक्रकृत्तास्यकमला गदासञ्चूर्णितोरसः।
लाङ्गलग्लपितग्रीवा मुसलैर्भिन्नमस्तकाः॥ **7.7.48** ॥

केचिच्चैवासिना छिन्नास्तथान्ये शरताडिताः।
निपेतुरम्बरात् तूर्णं राक्षसाः सागराम्भसि॥ **7.7.49** ॥

नारायणोऽपीषुवराशनीभि -
    र्विदारयामास धनुर्विमुक्तैः।
नक्तञ्चरान् धूतविमुक्तकेशान्
    यथाशनीभिः सतडिन्महाभ्रः॥ **7.7.50** ॥

भिन्नातपत्रं पतमानशस्त्रं
शरैरपध्वस्तविनीतवेषम्।
विनिःसृतान्त्रं भयलोलनेत्रं
बलं तदुन्मत्ततरं बभूव॥ **7.7.51** ॥

सिंहार्दितानामिव कुञ्जराणां
निशाचराणां सह कुञ्जराणाम्।
रवाश्च वेगाश्च समं बभूवुः
पुराणसिंहेन विमर्दितानाम्॥ **7.7.52** ॥

ते वार्यमाणा हरिबाणजालैः
स्वबाणजालानि समुत्सृजन्तः।
धावन्ति नक्तञ्चरकालमेघा
वायुप्रणुन्ना इव कालमेघाः॥ **7.7.53** ॥

चक्रप्रहारैर्विनिकृत्तशीर्षाः
सञ्चूर्णिताङ्गाश्च गदाप्रहारैः।
असिप्रहारैर्द्विविधाविभिन्नाः
पतन्ति शैला इव राक्षसेन्द्राः॥ **7.7.54** ॥

विलम्बमानैर्मणिहारकुण्डलै -
र्निशाचरैर्नीलबलाहकोपमैः।
निपात्यमानैर्ददृशे निरन्तरं
निपात्यमानैरिव नीलपर्वतैः॥ **7.7.55** ॥

॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये
उत्तरकाण्डे सप्तमः सर्गः॥